

LEERLIJN TAALVAARDIGHEID IN DE POLITIEKE WETENSCHAPPEN

In de Politieke Wetenschappen werkt men aan taalvaardigheid binnen de leerlijn Samenwerken en Communiceren. Hier leest u hoe er gradueel aan de vier taalvaardigheidsdomeinen (schrijven, spreken, lezen en luisteren) gewerkt wordt in de opleiding. In de tabel krijgt u een overzicht deze opdrachten, leermethoden, feedback en evaluatie. U leest hier eveneens wat een 'taalontwikkellende didactiek' inhoudt.

1. Taalvaardigheid

Het begrip taalvaardigheid wordt vaak ten onrechte enkel in zijn smalle betekenis gebruikt, namelijk als synoniem van **spelling, grammatica** en **interpunctie**. De taalvaardigheid die in een academische context vereist is, omvat echter een bredere invulling van het begrip, zoals leren **structureren, goed interageren tussen bronnen en vaardigheden, logisch argumenteren, een correct register en abstract taalgebruik hanteren**. De meeste van die aspecten worden vaak verondersteld gekend te zijn bij studenten. Niet zelden vindt men het de taak van het secundair onderwijs om studenten hierin te onderrichten en besteedt men er aan de universiteit weinig tot geen aandacht meer aan. Studenten blijken echter vaak tekort te schieten in hun taalvaardigheid, wat een weerslag heeft op hun studiesucces.

Daarom pleit de werkgroep academisch Nederlands¹ voor **een sterkere academische taalvaardigheid** aan de UGent via onderwijs. Om die versterking van taalvaardigheid structureel aan te pakken benadrukt de werkgroep onder andere het belang van leerlijnen academische taalvaardigheid in de opleiding.

Wanneer we in dit document spreken over **taalvaardigheid**, gaan we uit van **drie componenten**, zoals beschreven in de VLIR-nota 'talige startcompetenties voor het universitair onderwijs'² en de adviesrapporten van de Taalunie: attitude, taalcognitie en vaardigheden. Onder **attitude** verstaan we een al dan niet aangeleerde houding die iemand aanneemt ten opzichte van een bepaalde context. **Taalcognitie** is de vaardigheid om metakennis over taal in te zetten tijdens het schrijven, spreken, lezen en luisteren (Hulstijn, 2015). We onderscheiden hier de kennis van de taal, de domeinkennis en de metacognitie. Onder **vaardigheden** verstaan we de vier vaardigheidsdomeinen die talige handelingen inhouden, namelijk lezen, luisteren, spreken en schrijven. Het is van belang dat de lezer steeds deze drie componenten in het achterhoofd houdt wanneer we spreken over taalvaardigheid.

¹ De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de faculteitenclusters, uit alle geledingen, aangevuld met experts academisch Nederlands, onder wie de taalbeleidsmedewerkers. De werkgroep wordt voorgezeten door de directeur onderwijs.

² Deze nota werd opgesteld door een ad hoc werkgroep academisch Nederlands van de VLIR waarin experts van de 5 universiteiten zetelden. De nota is voorgelegd aan de minister van Onderwijs op 9/5/2016 in het kader van het eindtermendebat secundair onderwijs.

Aangezien we in taalvaardigheid vier taalvaardigheidsdomeinen onderscheiden, maakt een leerlijn taalvaardigheid meestal deel uit van een **leerlijn communicatieve vaardigheden**. Communicatie is namelijk de uitwisseling van uitingen tussen zender en ontvanger om een bepaald doel te bereiken. Taal is daarvoor het geschikte middel. Een gedegen taalvaardigheid is dan ook onontbeerlijk.

2. Leerlijn 'Samenwerken en Communiceren' in de opleiding Politieke Wetenschappen

In de opleiding Politieke Wetenschappen werkt men aan taalvaardigheid in de leerlijn 'samenwerken en communiceren'. Onderstaand schema expliciteert die leerlijn op de vier taalvaardigheidsdomeinen. Werken aan taalvaardigheid wordt duidelijk gradueel opgebouwd vanaf eerste bachelor, zowel kwantitatief als kwalitatief.

	1 ^{ste} bachelor ³	2 ^{de} bachelor	3 ^{de} bachelor	master
SCHRIJVEN				
Opdracht	1. Schrijf een tekst over een trefwoord en bespreek: <ul style="list-style-type: none"> - de definitie, de geschiedenis, de actualiteit en het wetenschappelijk onderzoek, - in 700 tot 1000 woorden. 2. Beantwoord vragen bij een wetenschappelijk artikel (zie lezen).	1. Schrijf een verkennend literatuuronderzoek en geef: <ul style="list-style-type: none"> - conceptualisering, historische ontwikkeling, actuele relevantie, eindnoten en bibliografie, - in 5 à 7 pagina's. 2. Kies een thema en baken een probleemstelling af (= volledige paper): <ul style="list-style-type: none"> - probleemstelling en aanzet tot probleemoplossing, - in 6 à 8 pagina's. 	Schrijf een onderzoekspaper ⁴ en geef: <ul style="list-style-type: none"> - grondig literatuuroverzicht, probleemstelling en aanzet tot uitwerken concreet onderzoeksontwerp, - in 5000 à 15000 woorden. Het thema is meestal hetzelfde als de latere masterproef.	Schrijf een masterproef (wetenschappelijke verhandeling, beleidsrapport of wetenschappelijk artikel).
Methoden en tussentijdse feedback	4 onderzoeksgroepen in 1 ^{ste} bachelor (max. 40 studenten per groep) <ul style="list-style-type: none"> - infosessie over schrijven - feedback op helft van de teksten + individuele feedback na de les mogelijk. 	Voor de volledige paper dienen de studenten een ontwerpversie in en krijgen ze individuele feedback. 1 maand later wordt de eindversie ingediend. Als leidraad dient het handboek De Ceuninck, Steyvers & Valcke (2017)	<ul style="list-style-type: none"> - plenaire infosessie i.v.m. beoordelingscriteria - individuele begeleiding door een promotor - bij sommige promotoren: peerfeedback in groepjes, begeleid door de promotor 	<ul style="list-style-type: none"> - plenaire infosessie i.v.m. evaluatie - interactieve werkcolleges (jaarvak): redactie van de masterproef - individuele begeleiding door een promotor

³ Deze kolom heeft betrekking tot de onderzoeksgroep 'Europese politiek'. In de andere onderzoeksgroepen, bv. 'Belgische politiek', krijgen studenten andere opdrachten, bv. debatteren met een Belgische politicus.

⁴ In de major Nationale Politiek is die gekoppeld aan de stage.

Evaluatie	op basis van juistheid info, geschiktheid bronnen, correct refereren (verplicht gebruik van APA), schrijfstijl	op basis van inhoud en vorm (wetenschappelijk schrijven en APA-referentiesysteem)	- door 2 beoordelaars: de promotor en 1 commissaris, - een uniform beoordelingsformulier (beknopter dan bij de masterproef)	- door 2 beoordelaars: de promotor en 1 commissaris - een uniform beoordelingsformulier, kwaliteitsindicatoren en een indicatieve puntentabel ⁵
SPREKEN				
Opdracht	Simuleer de Europese Raad: debateer.		Verdedig de onderzoekspaper in de master Nationale Politiek, voor de stagecommissie.	Verdedig de masterproef.
Methoden en tussentijdse feedback	plenaire sessie: studenten debatteren in hun rol als Europees politicus, met een debatfiche		- discussie over de onderzoekspaper bij sommige promotoren - peerfeedback	- interactieve werkcolleges (jaarvak): presentatie en discussie - peerfeedback
Evaluatie	Door docent en 2 extra lesgevers: quoteren op inhoud, structuur, (lichaams)taal, enz.		door de stagecommissie, i.e. beide promotoren en één of meer stageverantwoordelijken.	- door 2 beoordelaars: de promotor en 1 commissaris - een uniform beoordelingsformulier, kwaliteitsindicatoren en een indicatieve puntentabel

Een taalontwikkende didactiek

De lesgevers creëren een taalkrachtige leeromgeving door een taalontwikkende didactiek te hanteren. Dat houdt in dat zij aandacht besteden aan de structuur van het lesmateriaal en interactie stimuleren, zowel tussen de studenten onderling als met de docent in kwestie. Daarnaast bieden ze expliciet taalsteun aan, bv. door synoniemen van academisch jargon te gebruiken.

Zo'n taalkrachtige leeromgeving komt alle studenten ten goede, ook degenen die aan de start minder taalvaardig blijken te zijn. Een geïntegreerde aanpak zorgt er namelijk voor dat die laatsten zich niet geïsoleerd voelen, noch te kampen krijgen met meer werk in remediëringssessies. Zo maken studenten ongeacht hun taalvaardigheid deel uit van dezelfde studentengroep en versterken ze elkaar. Die aanpak past in sociaal-constructivistische visie op onderwijs.

⁵ Tweede zitting voor het opleidingsonderdeel Werkcollege Masterproef: studenten beoordelen enkele geslaagde masterproeven van collega's (uit vorige jaren), op basis van het uniforme beoordelingsformulier van de promotoren. Studenten worden op deze wijze verder getraind in het herkennen en kunnen beargumenteren van de kwaliteitscriteria van een masterproef.

LEZEN			
Opdracht	Lees een wetenschappelijk artikel en beantwoord vragen (800 tot 1200 woorden).	1. Lees een hoofdstuk uit een handboek over types onderzoeksvragen. 2. Lees abstracts en duid het type onderzoeksvraag aan. = oefenfase. 3. Lees 2 artikels: beantwoord vragen en argumenteer.	Ook vanaf 3 ^{de} bachelor blijven de studenten werken aan hun leesvaardigheid, zij het impliciet.
Methoden en tussentijdse feedback	tekst via Minerva	- Handboek De Ceuninck, Steyvers & Valcke (2017) - Curiosaak met onmiddellijke feedback	
Evaluatie	op basis van de juistheid, correct refereren, en schrijfstijl ⁶	op basis van de juistheid en de integratie van de eerste theoretische tekst	
LUISTEREN	Luistervaardigheid wordt impliciet opgebouwd doorheen het curriculum. Studenten hebben daar voldoende oefenkansen voor.		

Een doordachte en opleidingsbreed gedragen leerlijn

De leerlijn taalvaardigheid is in de eerste plaats ontstaan door de vaststelling dat de kwaliteit van de masterproeven op het vlak van taal soms te wensen overlaat. In het algemeen is een gedegen taalvaardigheid bij uitstromende studenten van belang om goed te kunnen functioneren in het werkveld en in onze kennismaatschappij. De opleiding Politieke Wetenschappen wil daarbij vooral inzetten op helder en concreet taalgebruik.

Bij de opstart van de leerlijn was er regelmatig overleg tussen de betrokken docenten om de inhoud en methodieken te stroomlijnen. Dat overleg vindt nu meestal plaats wanneer ze voelen dat er moet worden bijgestuurd. Sowieso wordt de voortgang van de leerlijn informeel besproken.

De leerlijn sluit duidelijk aan bij de opleidingscompetenties rond samenwerken en communiceren. Onderstaand schema expliciteert dat competentiegebied.

⁶ Naarmate ook de 'meer gevorderde' vragen goed beantwoord worden, kan de student zich meer onderscheiden.

COMPETENTIEGEBIED 4:		COMPETENTIE IN SAMENWERKEN EN COMMUNICEREN	
<i>De academicus heeft de competentie met en voor anderen te kunnen werken. Dit vraagt om goede communicatievaardigheden, verantwoordelijkheidsgevoel, presentatie- en schrijfvaardigheden, ...</i>			
B.4.1	Resultaten van politiek-wetenschappelijk onderzoek helder en gestructureerd beschrijven in een academisch format.	MPW.4.1	Eigen politiek-wetenschappelijk inzicht en onderzoek in de nationale of internationale politiek neerschrijven in kwaliteitsvol academisch rapportage.
B.4.2	Een heldere mondelinge uiteenzetting geven en deelnemen aan groepsdiscussies over een politiek-wetenschappelijk onderwerp	MPW.4.2	Eigen politiek-wetenschappelijk inzicht en onderzoek in de nationale of Internationale Politiek presenteren en verantwoorden.
		MPW.4.3	Kritisch en constructief politiek-wetenschappelijk werk van peers bespreken in de nationale of internationale politiek.
		MPW.4.3	Samen met en door constructieve feedback van peers tot eigen politiek-wetenschappelijke inzichten komen in de nationale of internationale Politiek.
BACHELOR in de Politieke Wetenschappen	MASTER in de Politieke Wetenschappen, afstudeerrichtingen Nationale en Internationale Politiek	MASTER in de EU-studies	
			MEU.4.1 Eigen politiek-wetenschappelijk inzicht en onderzoek in de EU Studies neerschrijven in een kwaliteitsvol academisch rapportage
			MEU.4.2 Eigen politiek-wetenschappelijk inzicht en onderzoek in de EU Studies presenteren en verantwoorden.
			MEU.4.3 Constructief onderhandelen of actief deelnemen aan een rollenspel over een EU-gerelateerd thema.
			MEU.4.3 Samenwerken met peers en constructieve feedback formuleren aan en ontvangen van peers rond een EU-gerelateerd thema.

Meer informatie?

Contactpersonen Opleiding Politieke Wetenschappen: Prof. Hendrik Vos (hendrik.vos@ugent.be) – Ernst Buyl (ernst.buyl@ugent.be)

Contactpersoon Directie Onderwijsaangelegenheden: Mit Leuridan (annemarie.leuridan@ugent.be)